

CÔNG TÁC TỔ CHỨC CÁC HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC CHO TRẺ Ở TRƯỜNG MẦM NON HÀN QUỐC

○ TS. NGUYỄN THỊ BÍCH THỦY*

Dể xây dựng và tổ chức thực hiện chương trình giáo dục (GD) mang lại hiệu quả GD như mong muốn, vấn đề quan trọng nhất là phải xây dựng kế hoạch hoạt động (HĐ) cụ thể trong một ngày cho trẻ. Brophi (Good & Nedler, 1975) đã đưa ra một số yêu cầu cơ bản mà giáo viên (GV) cần tuân thủ như sau: - Chương trình học: cả ngày/nửa ngày; - *Loại hình cơ sở vật chất*: + Là một khu riêng biệt, biệt lập với các cơ sở khác; + Là một cơ sở trực thuộc một đơn vị khác; + Lớp học bị gắn kết với nhiều các thể loại chương trình khác; + Loại hình lớp học dạy trẻ 1 lứa tuổi hay hỗn hợp các độ tuổi; - *Số lượng GV*: GV chính, GV phụ; - *Môi trường hoàn cảnh học tập*: trang thiết bị và cơ sở vật chất của trường cũng như trong các lớp, nhà vệ sinh, nhà bếp, sân vận động, phòng nghỉ; - *Giai đoạn học*: đầu học kì, giữa học kì, cuối học kì.

Để xây dựng kế hoạch HĐ ngày cho trẻ, ngoài việc phải căn cứ vào các yêu cầu nêu trên, GV còn phải chuẩn bị mọi đồ dùng, đồ chơi và các phương tiện giảng dạy cần thiết. Có thể trao đổi với phụ huynh và đề nghị sự giúp đỡ từ phía gia đình như: thống nhất về các nội dung học tập và vui chơi cho trẻ, hỗ trợ cùng GV chuẩn bị đồ dùng, dụng cụ và đồ chơi cho trẻ hoạt động... Kế hoạch HĐ trong một ngày cần đảm bảo mối liên hệ mật thiết với kế hoạch HĐ của tuần, của tháng và của năm học.

1. Xây dựng kế hoạch hoạt động ngày cho trẻ mầm non

1) Nguyên tắc cơ bản

- Kế hoạch HĐ trong ngày của từng ngày phải liên quan mật thiết với nhau. Các HĐ phải làm cho trẻ có thể vui chơi và học tập một cách thoải mái, tiếp thu những tri thức và kinh nghiệm một cách dễ dàng; làm cho trẻ có cảm giác an toàn về mặt tinh thần và tình cảm. Đặc biệt trẻ phải nhận biết được khi kết thúc một HĐ thì HĐ tiếp theo sau đó phải là HĐ nào.

- Thời gian biểu trong kế hoạch HĐ ngày phải phản ánh được những nhu cầu sinh lí cơ bản của trẻ như giờ ăn, giờ đi vệ sinh, giờ vui chơi, giờ học tập, giờ ngủ... Trẻ em rất dễ quá say mê và tích cực thái quá với các trò chơi cũng như các HĐ mà chúng hứng phấn và thích thú. Bởi, trẻ chưa có khả năng điều chỉnh thích hợp các nhu cầu sinh lí thiết yếu của bản thân. Điều này dễ dẫn đến trạng thái mất cân bằng hệ thần kinh, trẻ rơi vào trạng thái quá hưng phấn hoặc quá ức chế. Khi trẻ mệt mỏi hoặc đói khát, chúng sẽ rất dễ nổi nóng, cáu gắt, không làm chủ được bản thân cũng như các hành vi. Chính vì thế, kế hoạch HĐ ngày nhất thiết phải được xây dựng một cách có chủ định, phù hợp với đặc điểm phát triển tâm sinh lí của trẻ mầm non (MN) ở từng độ tuổi, để điều chỉnh và hình thành cho trẻ những thói quen tốt, giúp trẻ thực hiện những nhu cầu sinh lí của bản thân một cách thành thực và tự giác.

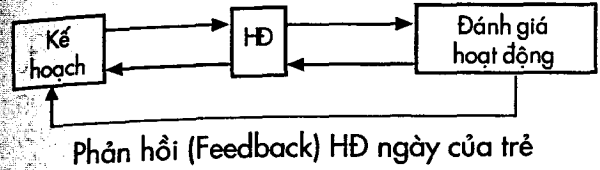
- Kế hoạch HĐ ngày phải được xây dựng dựa trên cơ sở lí luận triết học. Tuy nhiên, nó cũng phải đảm bảo tính cân bằng theo thứ tự và nội dung hoạt động: HĐ tĩnh/HĐ động, HĐ trong lớp/HĐ ngoài trời, HĐ cá nhân/HĐ theo nhóm lớn, nhóm nhỏ, HĐ giáo viên lựa chọn/HĐ trẻ được tự do lựa chọn. Khi quyết định thứ tự cho các HĐ này trong kế hoạch ngày, GV phải bố trí đan xen chúng với nhau. Ví dụ, tiếp sau giờ HĐ chung phải tổ chức HĐ ngoài trời hoặc các HĐ vận động thân thể cho trẻ.

- Kế hoạch ngày phải có thật nhiều các HĐ tác động tương hỗ tích cực giữa trẻ với trẻ, giữa cá nhân trẻ với GV, nhóm trẻ với GV. Đặc biệt, phải mang đến cho trẻ thật nhiều cơ hội được giao lưu và trao đổi, tác động tương hỗ tích cực với GV và những người lớn xung quanh...

* Trường Cao đẳng sư phạm trung ương Nha Trang

- Kế hoạch HĐ ngày phải được tiến hành một cách linh hoạt. Khi tổ chức các HĐ cho trẻ phải tùy theo sự thay đổi của thời tiết, hứng thú của trẻ để điều chỉnh nên kéo dài ra hay rút ngắn thời gian. Tuy nhiên, dù cho HĐ nào đó có hấp dẫn, hứng thú đến đâu cũng không nên kéo dài quá lâu, ảnh hưởng trực tiếp đến sức khỏe của trẻ cũng như làm giảm hứng thú của trẻ tới các HĐ tiếp sau.

Để xây dựng được kế hoạch HĐ trong một ngày cho trẻ mang lại hiệu quả có thể dựa theo biểu tượng chu kì HĐ mẫu dưới đây:

2) **Xây dựng kế hoạch HĐ trong ngày.** HĐ trong ngày được tiến hành dưới nhiều hình thức, được phân chia theo thời gian cụ thể rõ ràng. Không phân chia riêng rẽ từng nội dung HĐ, mà tất cả các HĐ phải được liên kết và tiến hành theo hướng tích hợp nhằm giúp trẻ phát triển toàn diện. Ví dụ, thay vì phân chia và tiến hành riêng biệt từng nội dung kĩ thuật, tạo hình, âm nhạc, toán học... phải liên kết, tích hợp các nội dung này.

3) **Triển khai HĐ trong ngày, bao gồm:**
 - Lựa chọn được các phương pháp, biện pháp, các hình thức và phương tiện giảng dạy phù hợp để triển khai có hiệu quả các nội dung GD;
 - Sử dụng các phương pháp, biện pháp, các hình thức và phương tiện giảng dạy đó một cách linh hoạt, khai thác triệt để tính năng và hiệu quả của chúng;
 - Phải xem xét và cân nhắc đến việc hình thành nhóm trẻ. Lựa chọn nhóm trẻ như thế nào để triển khai nội dung HĐ đạt hiệu quả, tổ chức dưới hình thức cả lớp, theo các nhóm nhỏ, theo tổ hay là tổ chức HĐ cho từng trẻ...;
 - Sau khi đã quyết định địa điểm tổ chức HĐ, phải hình dung trước về hoàn cảnh, môi trường tổng thể của cả lớp học;
 - Phải quyết định hình thái động cơ học tập - điều có thể duy trì được lâu nhất hứng thú của trẻ với các HĐ vui chơi và học tập.

2. Tổ chức môi trường GD

1) Những nguyên tắc của việc tổ chức môi trường GD

- Trường MN phải là một không gian riêng độc lập, tách biệt với các cơ quan và các tòa nhà khác; có không gian rộng và thoáng, đủ cho trẻ

HĐ trong lớp và HĐ ngoài trời. Tất cả mọi đồ dùng, đồ chơi, dụng cụ học tập cũng như các trang thiết bị trong trường trong lớp phải sạch đẹp và tốt.

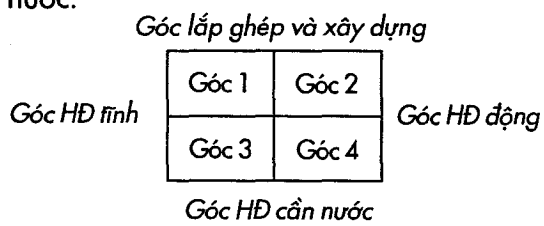
- Khi bài trí, tạo môi trường GD cho trẻ trong lớp cũng như trong trường MN phải quan tâm đến những đặc trưng phát triển tâm - sinh lí, đặc điểm phát triển nhận thức của trẻ, nhu cầu hứng thú cũng như đặc điểm riêng của từng lứa trẻ. Bàn ghế, kệ, tủ, giá đựng giày dép phải được sắp xếp và bài trí đúng với chiều cao trung bình của trẻ, dù không có sự giúp đỡ của GV, trẻ vẫn có thể sử dụng được một cách dễ dàng và thuận tiện;

- Phải chuẩn bị và bố trí được không gian rộng rãi, thoáng mát, đơn giản nhưng đa dạng đầy đủ và đẹp mắt, thu hút sự chú ý, tạo được hứng thú ở trẻ, để trẻ có thể dễ dàng tự do vui chơi, tìm kiếm, khám phá. Tránh cầu kì, phức tạp, làm cho trẻ cảm thấy không thoải mái khi tham gia các HĐ;

- Việc thiết kế, tổ chức và tạo môi trường học tập vừa phải mang tính sáng tạo vừa phải đảm bảo cho sức khỏe và sự an toàn cao nhất cho trẻ.

2) **Tổ chức thiết kế môi trường GD cho lớp học.** Dựa trên các nguyên lí cơ bản nêu trên, việc tổ chức và thiết kế môi trường GD cho trẻ MN được chia làm hai loại hình cơ bản: Môi trường GD trong lớp và môi trường GD ngoài trời.

Prost đã phân chia không gian lớp học thành 4 góc cơ bản như sau: Góc lắp ghép và xây dựng, góc HĐ động, góc HĐ tĩnh và góc HĐ cần có nước.

Góc HĐ tĩnh - Góc lắp ghép xây dựng (góc 1): Đọc sách, nghe băng, trò chuyện trao đổi, đọc chuyện, viết chữ, các trò chơi tĩnh, các HĐ theo nhóm nhỏ. Góc lắp ghép xây dựng - Góc HĐ động (góc 2): Các HĐ thân thể, trò chơi lắp ghép xây dựng, trò chơi một công, trò chơi đóng vai, các HĐ hát múa... Góc HĐ động - Góc HĐ cần có nước (góc 3): Trò chơi nấu ăn và các HĐ tạo hình như: cắt dán, nặn, xé dán, vẽ tranh... Góc HĐ cần có nước - Góc HĐ tĩnh (góc 4): HĐ tạo hình, vẽ tranh bằng màu nước, các thí nghiệm khoa học cần có nước, trò chơi với nước, trò chơi với cát...

3) Xây dựng kế hoạch cho việc tổ chức và thiết kế môi trường GD

- Các góc chơi trong lớp: Góc thư viện; Góc trò chơi thao tác; Góc trò chơi lắp ghép xây dựng; Góc chơi đóng vai; Góc HĐ tạo hình; Góc âm nhạc; Góc trò chơi với nước - trò chơi với cát; Góc trò chơi mộc công; Góc làm quen với toán; Góc khám phá khoa học; Góc máy tính; Góc nghỉ ngơi, ăn nhẹ và ăn trưa.

- HĐ ngoài trời. GV phải căn cứ vào một số các nguyên tắc cơ bản sau để tổ chức tốt HĐ chơi ngoài trời cho trẻ: + Chuẩn bị không gian phù hợp với lứa tuổi cũng như số lượng trẻ; + Nếu như không gian chơi ngoài trời của trường MN quá hẹp, GV có thể chia trẻ thành các nhóm nhỏ và tổ chức HĐ ngoài trời luân phiên cho từng nhóm; + Nếu trường MN ở gần trường học phổ thông hoặc gần công viên thì có thể tận dụng để mở rộng không gian chơi ngoài trời cho trẻ; + Phải lên kế hoạch và đánh giá khả năng sử dụng của mỗi một góc chơi, sử dụng có hiệu quả những không gian được bài trí các trang thiết bị đa năng; + Phải có khu dành riêng để cất giữ trang thiết bị cần thiết cho các HĐ ngoài trời của trẻ theo mùa; + Tổ chức HĐ chơi ngoài trời cho trẻ phải được lên kế hoạch trước, tiện cho việc sử dụng các đồ dùng, dụng cụ, các trang thiết bị, nhà vệ sinh...; + Phải có sự chuẩn bị và dự phòng về khí hậu và phong thổ; + Khu vực HĐ mở, khu vực được bài trí các đồ dùng trang thiết bị... phải được chuẩn bị về mặt không gian, có sự phân biệt giữa cá nhân sử dụng hoặc nhóm trẻ cùng sử dụng; + Vào những ngày mà điều kiện thời tiết không cho phép, GV có thể tổ chức một phần các HĐ ngoài trời ngay tại lớp cho trẻ.

Dựa trên các nguyên lý cấu thành HĐ chơi ngoài trời nêu trên, có thể phân chia không gian HĐ ngoài trời cho trẻ theo các khu vực như sau: Khu vực HĐ thân thể; Khu vực chơi các trò chơi đóng vai; Khu vực tìm kiếm khám phá thiên nhiên.

4) Vai trò của GV trong việc tổ chức các HĐ chơi cho trẻ. Shin Eun Soo (1991) qua những nghiên cứu của mình đã nêu ra vai trò của GV trong việc tổ chức trò chơi mang tính GD cho trẻ MN như sau: - GV phải quan sát thái độ cũng như mọi hành động của trẻ khi tham gia trò chơi. Với những trẻ không hứng thú, không tập trung vào HĐ chơi, gây ồn ào, mất trật tự, gây gổ hoặc tranh cướp đồ chơi của các bạn, GV phải kịp thời nhắc nhở thật nghiêm khắc. Đồng thời trò

chuyện, trao đổi với trẻ để tìm hiểu nguyên nhân trẻ không hứng thú và không muốn tham gia và HĐ chơi cùng các bạn. Từ đó, động viên khích lệ trẻ, tạo ra các tình huống gây được sự chú ý và hứng thú của trẻ; - Khi trẻ có hứng thú chơi có trò chơi một mình, GV phải như một người bạn cùng tham gia chơi bằng cách ngồi cạnh trẻ, cùng sử dụng các đồ chơi, trò chuyện và thảo luận cùng trẻ, qua đó gián tiếp hướng dẫn trẻ các chơi hiệp đồng cùng các bạn; - Phải bài trí và sắp xếp các đồ dùng, đồ chơi đúng với nội dung HĐ chơi. Thay đổi thường xuyên, mở rộng và tích hợp nội dung các góc chơi với nhau nhằm tạo ra một sân chơi tổng thể. Cung cấp đầy đủ các đồ dùng, đồ chơi đồng thời phải xây dựng và duy trì hoàn cảnh chơi một cách có hiệu quả. - Ở những trò chơi cấu thành, trò chơi đóng kịch trò chơi đòi hỏi phải có sự tương hỗ một cách tích cực giữa trẻ với nhau, GV phải quan sát một cách chặt chẽ và bao quát mọi hành động của trẻ để khích lệ động viên, khen ngợi... kịp thời; - Vào thời gian chơi tự do, cho trẻ được tự do lựa chọn các trò chơi mà chúng thích. Khi muốn hướng trẻ sang các HĐ chơi khác, GV phải khéo gợi hứng thú cũng như có sự chuyển hướng sang các trò chơi khác một cách hợp lý thông qua việc cung cấp đầy đủ những thông tin về trò chơi đó tới trẻ; - Để khích lệ và phát huy tính tự chủ, tích cực, chủ động và sáng tạo của trẻ trong khi tham gia vào các HĐ vui chơi cũng như những HĐ đòi hỏi phải tạo ra sản phẩm như các HĐ tạo hình thao tác phải giảm tới thiểu sự can thiệp cũng như các mệnh lệnh của GV tới HĐ của trẻ. □

Tài liệu tham khảo

1. Lee Ki Suk. *Early childhood education curriculum of Korea*. Seoul Hakchisa. 2000.
2. Krogh S. *The intergrated early childhood curriculum*. New York, Mcgraw Hill. 1990.

ĐÍNH CHÍNH

Tạp chí Giáo dục, số 256 (kì 2 tháng 2/2011), tit bài của tác giả Nguyễn Trường Sinh ở trang 45 đọc đúng là: **Chứng minh một số định lí hình học dựa trên công thức tích diện tích ở tiểu học.**

Thành thật xin lỗi tác giả và bạn đọc.

TẠP CHÍ GIÁO DỤC